

НИКОЛАЙ РАЙНОВ
ЖИВОТНИ ВЪВ ВОДЕНИЦА

chitanka.info

Едно време на магарето дотегнало да работи, та побягнало от господаря си и тръгнало да търси някъде място, дето може да се живее без работа. Както си вървяло, срещнал го един овен, спрял го и го запитал накъде е тръгнало.

— Остави се, приятелю! — рекло магарето. — Не се търпи вече моето тегло. От моята мъка по-голяма няма никъде. Сватба ли се застяга, мене викат да нося вода, на угощение ли се сберат, магарето ще носи дърва; тръгнат ли на жътва, на моя гръб ще натоварят торбите, бъклите и дрехите; на пазар ли отиват, пак моята гърбина тегли. Тегло — и все тегло. Работя от тъмни зори до късна вечер и пак — ненахранено, гладно; дават ми я един наръч слама, я огризките от конете, я малко сухи лозини. Какво ли си викат: „Нека гризе там, да се залъгва! Па ако му не стига — да пука, да мре!“ А утре рано пак на работа; пак носи вода, пак карай дърва, пак мъкни товара на гърба си! А пък що бой съм яло — да не говорим! И на всичко отгоре, като умра, пак ще ям бой: ще направят от кожата ми тъпан — довека ще ме бият. Не се търпи това тегло, не се понасят тия мъки. Ще бягам нанякъде, ще диря място, където да преживея далеч от хора: и аз да си поотдъхна, па и те да разберат, че не могат без мене.

— Тъй ли? — рекъл овенът. — И аз тегля такава тегло. И аз ще побягна. Знаеш ли, приятелю, моята мъка? Стане ли някъде сватба: „Хайде да заколим овена!“ Угощение ли се тъкми: „Дайте да заколим овена!“ Великден ли дойде — пак: „Да заколим овена!“ Пристигнат ли гости — били свои, били чужди, били приятели или врагове: „Я дайте да заколим овена!“ Дотука ми е дошло, приятелю, от тия мъки! И аз ще бягам с тебе. И аз искам някъде да отида — да си паса зелена тревица, да си пия студена водица, да се не мярка нож пред мене.

Сдружили се магарето и овенът, походили, що походили, па срещнали лисицата.

— Добра среща, приятели — рекла им лисицата. — Накъде сте се запътили? Пръв път ви виждам заедно.

Те й разказали теглата си; разправили й от какво бягат и накъде са тръгнали.

— Ох! — почнала да се оплаква и тя. — Ами знаете ли пък моето? Изгуби се някому кокошка: „Дръжте лисицата!“ Пиле или петел откраднал някой съсед: „Грабнала ги е лисицата.“ Някъде се готви сватба, отведнъж: „Хайде да убием лисица — да направим кожух на

невястата и зетя!“ За Коледа — лисичи кожух, за Великден — пак лисичи кожух. Попадията носи дрехи с лисича подплата, кметицата — и тя. А на клетата лисица никой нищо не дава. Що има сопа — все по моя гръб. Тежко, приятели, тежко! Не е вече за търпене. И аз ще дойда с вас, та ако ще, и накрай света.

Сдружила се и лисицата с тях; станали трима приятели. Вървели и си приказвали. На едно място ги срещнало едно петле.

— Накъде, приятели, ако е здраве? — запитало ги то.

И на петлото разказали от какво бягат и накъде отиват.

— Питате ли ме? — рекло петлото. — Та и аз от това бягам. Цял ден се лутам по двора да търся нещо да хапна; триста зърна пясък обърна — три зърна просо намеря. А пък дойде ли зетят на гости: „Хайде заколете петлото!“ И на Коледа, и на Великден, и на света неделя — все петле се коли.

Ама подраснало ли е, или не, никой не пита: току го турят на трапезата. Не се търпи това тегло. И аз съм побягнало от чудо: диря място да се скрия, та никой да ме не види.

И петлото се сдружило с тях; четирима другари станали. Вървели, що вървели, на едно място намерили вълча кожа. Спрели се да се питат един друг да я вземат ли, или да я оставят. Едни казвали: „Да я вземем, може да ни потрябва“, а други викали: „Защо ни е? Па и тежка е: няма кой да я носи.“ Тогава магарето рекло:

— Я да я вземем! От много имот къща се не събаря: вие мене слушайте! А колкото за носене, аз ще я нося: хвърлете ми я на гърба. Тоя гръб е свикнал; толкова товар е носил, та една кожа ли няма да понесе?

Животните взели кожата, метнали я на гърба на магарето и си тръгнали. Вървели, вървели, замръкнали при една воденица, която не работела: Не им се вървяло вече по тъмното, та решили да пренощуват във воденицата. Това добре, но нали ги било страх да влязат вътре? Почнали да се питат кой да влезе пръв — да види има ли някой.

— Ти влез! — рекло магарето на овена.

— Не, влез ти, че ти са силни копитата.

— Не мога, не мога — думало магарето. — По-добре ще е да влезе лисицата.

— И моя работа не е — казала тя. — Да влезе петлото, че ако види нещо страшно, ще изхвъркне и ще ни каже.

— Не мога — рекло петлето. — По-добре влез ти, че си най-хитра от нас и ти са най-силни очите.

На лисицата станало драго, че я смятат за най-хитра и силноока, та се престашила и влязла. Като се вмъкнала във воденицата, що да види? Там имало запален огън и на него се варяла вечеря, а пък нямало жива душа вътре. Излязла, та казала на другарите си:

— В тая воденица — рекла — живее някой. Огън видях запален, вечеря се готвеше, но никого нямаше. Вътре живеят или хора, или лакоми зверове, защото котелът, в който се вари вечерята, е голям. Тия, които живеят там, сигурно са излезли по лов или по работа. Какво ще кажете; да влезем ли?

— Да влезем — рекъл овенът. — Аз съм много уморен. Толкова път никога не съм вървял. Спи ми се.

— Я да преспим някъде отвън! — казало петлето, на което се не искало да остане във воденицата заедно с лисицата.

Магарето не знаело какво да рече. Да влязат във воденицата, било опасно: тия, които живеят там, може да се върнат и да ги убият или да ги разкъсат; да останат отвън — тъмно било и нямало къде да се нощува. Подвоумили се, па току влезли във воденицата. На лисицата хрумнала една хитрост.

— Хайде — рекла тя — да напълним вълчата кожа със слама и да я обесим на вратата.

Сетне затворили вратата и насядали около огъня да се огреят. В тая воденица живеели мечки и вълци. Те били наистина тръгнали по лов. Към полунощ се върнали, като водели и челядта си — мечета и вълчета. Те си влезли във воденицата като в своя къща и се учудили, като видели там насядали животните. Гостите се изплашили не на шега, когато влезли домакините.

— Добре дошли, приятели — рекли им мечките и вълците.

— Добре сме ви намерили — отвърнали гостите с половина глас.

— Заповядайте, седнете де, седнете! Защо наскочахте, като влязохме ние? Не бойте се, седнете!

И гостите насядали. Най на лично място сложили магарето, до него овена, сетне лисицата, а най-открай — петлето. Яли, пили, веселили се. Но гостите все седели като на тръне. По едно време домакините поканили гостите да попеят. Тогава магарето се обадило:

— Не е редно да започваме ние. Трябва най-напред да запее домакинят, а сетне ще попеят и гостите. Такъв е обичаят във всяка къща.

— Ние не можем да пеем — рекли вълците. — Вие сте погласовити от нас: вие попейте.

— Аааа, не може — казал овенът, — не трябва да престъпваме обичая. Вие ще попеете най-напред.

Препирали се някое време, па най-сетне една мечка запяла:

*Само месо
дома дошло.
Само месо
дома дошло.*

Клетите гости, като чули мечешката песен, стопили се от страх. Всички се разтреперили. Изкарала си мечката песента, па рекла:

— Хайде сега попейте пък вие.

Гостите накарали магарето да запее. Но до песен ли било на клетото магаре? Като си спомнело само мечешката песен, кръвта му се смръзвала и космите му настръхвали: гърбът му ставал като четка. Нямало що — трябвало да пее. И то се поизкашляло, па запяло:

*Я излез навън — да видиш
що имот виси на вратня!
Я излез навън — да видиш
какво е чудо станало!*

Като чули тая песен, вълците и мечките се спогледали. На всички се приискало някак да излязат да видят, но никой не се решавал. И те се поуплашили малко от смелите гости. Най-сетне пратили едно мече

— уж да донесе вода от извора. Майка му му пришепнала на ухото да излезе да види какво виси на вратнята, па да се върне и да им каже.

— Ако е нещо лошо и страшно — рекла му тя, — бягай в гората и се не връщай! Ако ли не е страшно, ела ни кажи.

Излязло мечето, погледнало към вратата — и що да види: обесен вълк! От страх мечето търтило към гората; не посмяло да се върне във воденицата. Минало някое време, мечките и вълците разбрали, че на вратата има нещо страшно, та мечето е избягало. Пратили второ мече — да види. И нему пришепнали същите думи. И то видяло обесения вълк на вратата — па побягнало в гората. Едно по едно, тъй изпратили всички мечета — уж за вода, уж да видят защо са се забавили тия преди тях, но никое се не върнало. А в това време гостите треперали от страх и си шепнели:

— Тия домакини пратиха мечетата по гората — да свикат всички мечки и вълци, та да ги гостят с нашето месо.

А вълците по едно време рекли на мечките:

— Къде ви останаха децата? Нали ги бяхте пратили за вода? Още ги няма.

Една вълчица си пратила вълчето — уж да види къде са останали мечетата, но му пошепнала, ако види нещо страшно на вратата, да избяга в гората. Вълчето също излязло, видяло обесения вълк и побягнало. Друго пратили — и то избягало в гората. Тъй избягали всички вълчета.

— Къде ни останаха децата? — загрижили се вълците и мечките. — Я да идем да ги видим!

И те почнали един подир друг да излизат. Останали само един едър вълк и една мечка. Като видели, че ония, които са излезли, не се прибират, те разбрали, че работата е страшна, и се надумали да избягат. Станали и почнали да се озъртат, като не знаели какво да кажат и кой да излезе пръв. На овена се сторило, че се оглеждат кого пръв да изядат, та и той скочил да бяга, но вместо да отвори вратата, рогата му се заклезили тъй, че вратата съвсем се затворила. Вълкът и мечката си рекли наум:

„Свърши се! Щом тоя затвори вратата, сега ще ни правят, каквото ще ни правят.“

И те почнали да се оглеждат не може ли да пробият някъде дупка, за да избягат. Като ги видели как се озъртат, гостите още повече

се уплашили. От страх магарето почнало да реве: „Ъ-ъ-ъ-ъ-а!“ — и да риташе със задните си нозе — да се брани. Лисицата взела да тича от ъгъл в ъгъл, дано съгледа някъде дупка — да избяга. А петлето скочило на най-високата гредата и почнало да пее: „Кукуруигуу“ Всички гледали да избягат, кой отдето може, но никой не намирал отде да избяга. По едно време овенът, както се бил заклецил с рога във вратата, смогнал да се откъсне и вратата се отворила. Вълкът и мечката побягнаха, а гостите останали и се успокоили.

Събрали се след малко зверовете в гората и почнали да си говорят.

— Ох, едвам си сбрах душата от страх и бягане! — рекъл един вълк.

— Питаш ли мене? — казал друг.

— Добре, че се отървахме! — рекла едната мечка.

— Ако бяхме останали още малко, щяха да ни избесят — казала другата.

— Ами какво направиха с вас? — запитали избягалите оня вълк и оная мечка, които били останали след тях във воденицата.

— Не е за разказване! — рекъл вълкът. — Като се хвърли оня с рогата, че натисна вратата — никому не даде да побегне. Другият пък с дългите уши току риташе и викаше, колкото му глас държи: „Дръжте ги! Дръжте ги, че ми се иска и вълк да обеса, и мечка! Дръжте ги, не ги пущайте!“

— Ами чу ли — казала мечката — какво викаше онова малкото от гредата? „Я дайте скоро въжето да го вържа тук, я го дайте, че ми се не слиза да го търся!“ А оная пък с дългата опашка като се емна от ъгъл в ъгъл — да търси въжето! Малко още да бяхме останали — и щяха да ни обесят.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.